

актуальним в сучасних умовах життя. Належне вивчення громадянської освіти формує в особи відчуття національної гідності, патріотизму, дає змогу стати обізнаним членом демократичного суспільства. Всі ці освітні аспекти безпосередньо впливають на майбутнє нації, її подальший розвиток.

Література:

1. Кремень В. Вища освіта і наука. Проблеми вищої школи. *Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи)*. Київ: Грамота, 2003.
2. Громадянська освіта: основи демократії: 11 клас: навчальний посібник / Бакка Т. В., Ладиченко Т. В., Марголіна Л. В. та ін. Харків, 2009. 55 с.
3. Концепція громадянської освіти в Україні. Громадянська освіта: книга для вчителя / Арцишевський Р. А., Бакка Т. В., Гейко І. М. та ін. Львів: ТЕКА, 2002. 32 с.

СВІТОГЛЯД ТА ЙОГО РОЛЬ У БУТТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Владислав Федоров

Науковий керівник:

В'ячеслав Артюх

Світогляд розглядають як систему «знань, цінностей, переконань, практичних настанов, які регулюють ставлення людини до світу. Аналізові світогляду, роз'ясненню поняття присвятили філософи України В.І. Шинкарук, В.П. Іванова, М.В. Попович та інших. Основною помилкою у тлумаченні даного феномена, яку дослідники виявили у літературі – ототожнення світогляду із знанням. Термін «світогляд» увів у лексику відомий філософ Еммануїл Кант, який вважав, що його не слід розуміти, як лише систему поглядів на світ, – а як активне самовизначення людини в світі, яка шукає шляхи від ідеї до дії [1].

Суттєвою рисою світогляду є насамперед певна цілісність поглядів, які стосуються важливих життєвих проблем: що таке світ, чи існує надприродне, куди прямує людство, в чому полягає сутність людини тощо [2]. Це складна система що виникла у «результаті відображення людиною навколишнього середовища на основі всебічної постійної з ним взаємодії» [3].

Основна проблема це – відношення людини до світу. Людина є вісь проблеми світогляду. «Між людиною та світом існує дистанція: вона усвідомлює світ як щось зовнішнє» [2, с. 3]. Він включає як цінності та ідеали, що регулюють відносини у суспільстві та к і оцінювання соціальних явищ (справедливе – несправедливе, прекрасне – потворне, корисне – некорисне, – добро – зло, тощо).

Людська свідомість – «має власну структуру, у складі якої наявний такий характерний, для «людини розумної», елемент як світогляд. Хоча світогляд є лише окремою частиною людської свідомості, його вплив на інші її компоненти постійно зростає, а для теперішнього історичного етапу процесу суспільної еволюції є визначальним» [2].

Вивчення поведінки людини йде ще від філософії Стародавнього світу, що виконувала в історії людства виняткову роль, визначену К. Ясперсом як осьовий час або вісь історії [4].

Поведінка людини визначається двома чинниками: 1) об'єктивним – конкретною природною та соціальною дійсністю, тобто зовнішніми обставинами буття людини; 2) суб'єктивним – рівнем розвитку і якісним станом свідомості особистості, тобто її бажаннями, настроями, волевиявленнями, уявленнями, цілеспрямованістю тощо. Якщо у природньому світі людина більше пристосовується, аніж визначається, то у суспільному середовищі вона навпаки – більше визначається, аніж пристосовується.

Поведінка не завжди відповідає інтелектуальним переконанням людини, оскільки в її характері вкоренилися протилежні почуття, пов'язані з її минулим неправильним розумінням речей. Лише в результаті філософського пізнання реальної природи речей людина може відмовитись від своїх неправильних переконань [4]. Жодна світоглядна система не може існувати поза особистості та без особистості. Отже, за способом свого існування, світогляд поділяється на груповий та індивідуальний.

А як же сучасна людина? «Інтерес – це реальна комплексна причина здійснення людиною діяльності, що виникає на основі усвідомлених нею власних бажань і потреб. Процес усвідомлення знаходить відображення у таких ідеальних компонентах як цінності, ідеали та переконання» [2]

Ставлення людини до проявів реальності – це є цінності. Поряд із формується такий елемент як ідеали. «Ідеал – це образ досконалості певного явища, дії чи ставлення, котрі уявляються людині як належне, а відповідно бажане. Ідеал у вищезазначеному сенсі виступає у ролі певного шаблону – взірця, на який людина орієнтується та якого дотримується у своїй поведінці. Переконання – це принципи поведінки, в яких злито воедино раціональні та емоційно-раціональні сторони людської психіки, що визначають характер і форми людської діяльності [2].

Найбільш знаними формами світогляду є міф та релігія. Окрім структури світогляд як складний елемент людської свідомості, на наш погляд, має три форми: – світовідчуття; – світосприйняття; – світорозуміння. Серед філософів домінує твердження, що зазначені форми є структурними елементами світогляду.

Отже світогляд має велике значення, а саме: допомагає людині орієнтуватися у навколишньому світі; має вплив на норми поведінки людини та її відношення до інших, до праці, до себе; визначає життєвий план людини, її прагнення, смаки, інтереси.

Література

1. Філософія як система загальних поглядів на світ. *Освіта.UA*. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/13283/> (дата звернення: 01.11.2023).
2. Конспект лекцій з дисципліни «Філософія. Історія філософії» для студентів II - III курсів усіх спеціальностей URL: <https://udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/08/0ff713db67aede00cce0921ae36d916a.pdf> (дата звернення: 11.11.2023).
3. Братута Є. Світогляд та його роль у бутті сучасної людини. Тези щорічної наукової конференції «Дні науки філософського факультету 2019»: матеріали щорічної наукової конф., (м. Львів, 18 вересня 2019 р.). Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. С. 10-13.
4. Омельчук О. Поведінка людини: філософсько-правовий вимір. Автореферат дисертації. URL: <https://cutt.ly/GwIHKNFM> (дата звернення: 01.11.2023).

5. Філософія: навч. посібн. Київ: Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, 2017. 388 с.

РОЛЬ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У ПРОЦЕСІ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ

Андрій Новицький

Ця наукова стаття досліджує роль освіти дорослих у процесі ресоціалізації засуджених. Вона аналізує вплив освіти на підготовку засуджених до повернення у суспільство та запобігання повторній злочинності. Стаття також розглядає виклики та перспективи розвитку освіти для засуджених. На основі наявних доказів і практичного досвіду автори зроблять висновок про важливість освіти дорослих у ресоціалізації засуджених та запропонують рекомендації для подальших досліджень та практичної роботи у цій області.

В сучасному суспільстві проблема ресоціалізації засуджених є актуальною та важливою. Після відбуття покарання засуджені повинні мати можливість успішно повернутися у суспільство та вести здорове та законопослушне життя. Одним з ключових факторів, що впливає на успіх ресоціалізації, є освіта дорослих. Ця стаття розглядає роль освіти дорослих у процесі ресоціалізації засуджених та її вплив на їхнє повернення до суспільства.

1. Освіта дорослих як інструмент ресоціалізації засуджених

Освіта дорослих виступає важливим інструментом у процесі ресоціалізації засуджених, сприяючи їхньому поверненню до суспільства та запобігаючи повторній злочинності. Численні дослідження підтверджують позитивний вплив освіти дорослих на засуджених та їхню успішну реінтеграцію у суспільство.

Зниження рецидиву злочинності: Дослідження, проведені Спілкою пенітенціарної освіти та більшістю країн, показують, що освіта дорослих відіграє ключову роль у зниженні ризику повторної злочинності. Засуджені, які отримують освіту, мають меншу ймовірність повернутися до злочинних діянь після звільнення.

Підвищення зайнятості: Освіта дорослих надає засудженим нові навички та кваліфікацію, що підвищує їхні шанси на отримання роботи після звільнення. Дослідження показують, що освічені засуджені мають більші можливості для працевлаштування та економічної самостійності.

Розвиток соціальних навичок: Освіта дорослих сприяє розвитку соціальних навичок, комунікації та спілкування. Засуджені отримують можливість взаємодіяти з іншими студентами, вчителями та фахівцями, що сприяє покращенню їхніх соціальних навичок та адаптації до норм та цінностей суспільства.

Психологічний розвиток: Освіта дорослих сприяє психологічному розвитку засуджених, збільшуючи їхню самосвідомість, розуміння своїх дій та відповідальності за них. Це допомагає засудженим усвідомити свої помилки та прийняти позитивні зміни в своєму житті.

Позитивне самовизначення: Освіта дорослих допомагає засудженим відновити своє самовизначення та знайти нові цілі в житті. Вона дозволяє їм